

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX - Núm. 2472 - 15 cts. - Atrassats 30

LES CADENES DE L'AMOR

— Noia, units pe... església, el civil i...
ara sí que em te... pen lligat!

Teatre Còmic

L'èxit dels èxits

La grandiosa revista

Joy-Joy

Totes les nits

Dijous, dissabtes i festes
a la tarda

NOVEDADES Teatre Català

Avui, nit, REPRESA de l'espectacle de gran èxit del popular Joaquim Montero:

A Montserrat

Demà *Associació de Merçers*, la comèdia:

SENYORA AVIA VOL MARIT

Diumenge, a dos quarts de quatre:

EL SECRET DE LA CAPSA D'OR

A dos quarts de sis, i nit, magnífic cartell.

Es despatxa a comptaduria.

EDEN DIRECTOR: LUIS CORZANA

DE LAS SEIS TARDE A TRES DE LA MADRUGADA

DANCING FANTASTICO

El Cabaret de las mil y una noches

Sorprendente novedad

Gran transformación del célebre pintor decorador

Don JOSE SAÑES

OLYMPIA

CIRCO ECUESTRE

= GRAN COMPAÑIA INTERNACIONAL =
compuesta de grandes atracciones

Ultimos dias

del

Hombre proyectil

La más grande novedad europea

Todos los jueves, sábados y festivos, matinée

Butacas a 4 y 3 ptas. : Asientos 1'50

ENTRADA GENERAL, 0'70

== PRONTO GRANDES NOVEDADES ==

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :: Café - Bar - Restaurant

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 :: BARCELONA

◆◆◆
El més confortable

El més espaiós

El més ben servit

El més còmode

◆◆◆
PREUS MODERATS

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

LA PREMSA COMARCAL

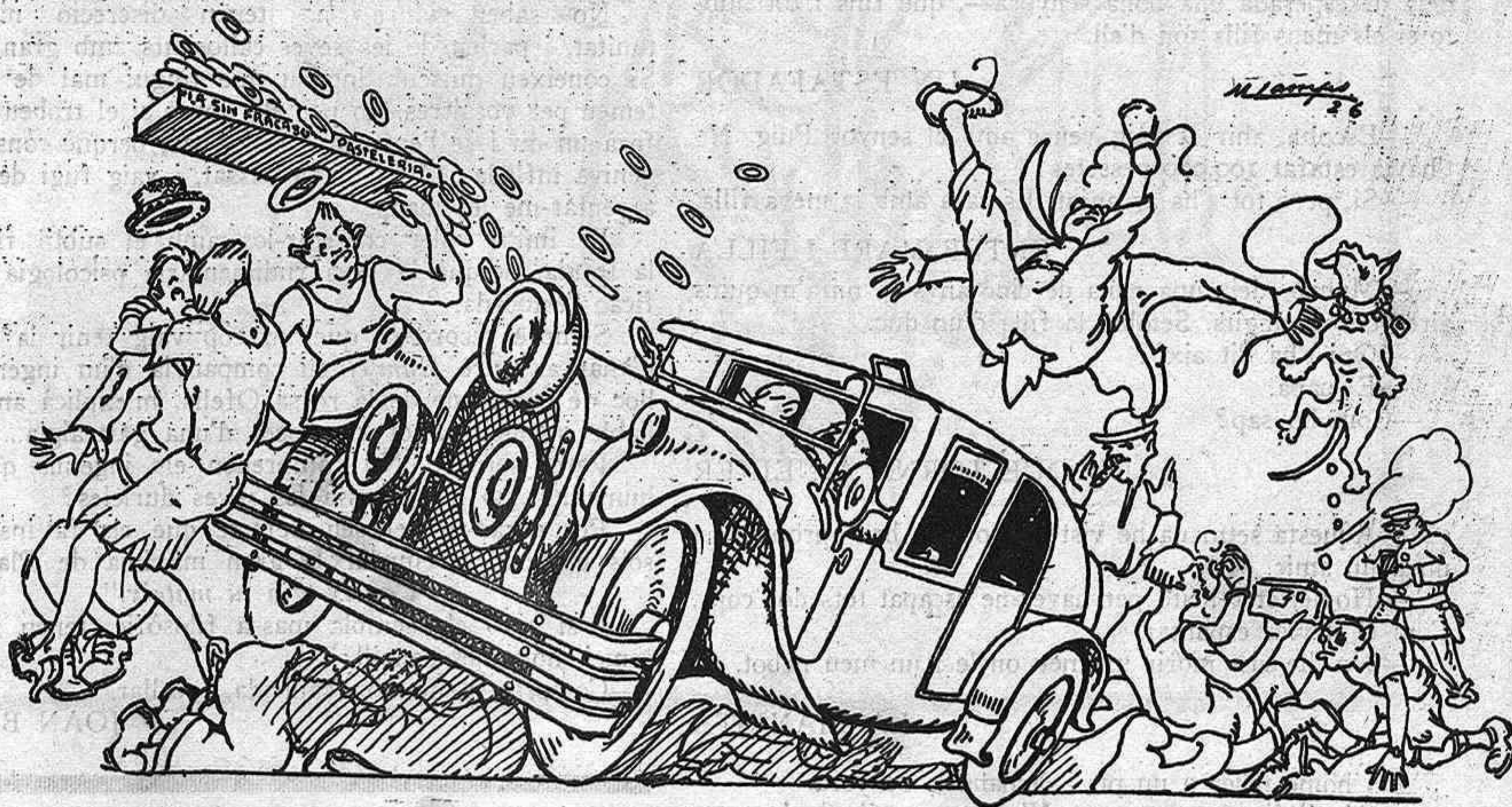
l'altra tarda contemplàvem damunt de la taula dels diaris de l'Ateneu Barceloní l'esforç de la premsa comarcana de Catalunya. Confessem que ens donàvem compte de l'alt valor espiritual que representava aquesta admirable premsa comarcana de Catalunya que porta una empenta brillant i magnífica des de 1919. Confessem que restàvem astorats

i meravellats de l'alt resultat sentimental que ha pogut produir aquesta nobilíssima premsa comarcana que no és altra cosa que la concreció espiritual de tot un poble que s'enlaira.

Aquell anecdòtic brí de diàleg tan popular i escaient: "Fem l'esquerra?" "Fem-la", sobre el qual tanta broma s'hi ha fet, podria comparar-se als començaments de tots aquests setmanaris, revistes i diaris que avui són la vita-

litat de l'opinió pública catalana i té una valor considerable. Són tres o quatre xicots del poble que llegeixen els editorials de "La Publi" i la magna col·laboració de "La Veu", que s'empassen els llibres d'en Rovira i Virgili i l'esforç de les publicacions ciutadanes, essencialment ciutadanes. Un dia, assentats en un cafè o en un cercle, se'ls acut fer una publicació: "Fem un setmanari?" "Fem-lo". I el fan. Ja no és l'etern setmanari barroer, amb indiscrecions locals i articles plens d'una pedanteria de Jocs Florals. Les fulles comarcals tenen un alt sentit de la responsabilitat cultural i fan un màxim esforç cap a la ponderació, cap al gust depuradíssim. Tots els enrenous de la capital, de la ciutat nostra, hi tenen ressò. Tant es parlà de la última estrena, com de qualsevol de les aventures literàries de Josep Maria Junoy; tant es discuteix la valor d'una crítica de Tomàs Garcés com es recorda amb admirable precisió la valor del malaguanyat Salvat Papesseit. Ja no és el setmanari vilatà, ximple o infecte. Avui l'organ comarcal és revista, bisetmanal o diari comarcal amb consciència, deure i representació. Per què? Perquè precisament qui influeix en ells no és el camp ni la muntanya, sinó l'obra enlluernadora de la ciutat.

Per la part dels diaris de ciutat no hi ha una justa compensació. Just és que jo que porto amb paciència la lluita de la supremàcia de la ciutat per damunt del camp, digui ara també que la ciutat no fa el que deu fer. Parlem-ne. Té més ressò a Catalunya, per mitjà del servei telegràfic de la premsa barcelonina un articlet de qualsevol setmanariet de la cort, que el que pugui dir amb no-

ERRORS DE "LA BIBLIA"

El quint genet de l'Apocalipsi.

blesa i encert l'editorial de qualsevol organ d'opinió comarcana. "La Veu" té una secció certament acurada. Però no n'hi ha prou. Cal que de la mateixa manera que la premsa barcelonina i, per tant, l'esperit de la ciutat, deuen influir, per damunt de les valors del camp, aquí a ciutat es donguin compte de l'actual personalitat que ha assolit pel seu propi instint, pel seu mateix valer, per llur voluntat, la premsa comarcal.

Hi ha una "Asociación de la Prensa Diaria de Barcelona"; hi ha, encara que vostès no ho sàpiguen, una "Asociación Catalana de la Prensa"; hi ha una "Federación de la Prensa Catalano-Balear". Es que cap d'aquestes entitats podria recollir l'esperit d'aquesta iniciativa? Fer l'exposició de la premsa comarcal a Barcelona. Presentació de tots els diaris de Catalunya, de totes les publicacions; el primer número i el darrer, tant dels diaris que viuen com dels diaris que han nascut i mort en el que va de segle. En altra ocasió es podria demanar l'apoi de les institucions locals. Ara més val que s'ho fessin sols. Vós, amic Rovira i Virgili, vós, amic Josep Maria Junoy, que inicièu la tasca de la vostra publicació, vós, amic Pellicena; vós, amic Carles Soldevila, no es podria fer quelcom que ens dongués prova definitiva de què l'espiritualitat ètnica, geogràfica i històrica no es desarrela i de què no perd el gust a la sal mediterrània i al pa de casa?

FRANCESC MADRID

EL MARIT "CURRIDU"

—El meu marit m'enganya tant, té tantes amants— deia desesperada una bona senyora—, que fins i tot dubto si els meus fills són d'ell.

UN ESTAFADOR

—Escolta, ahir et vaig veure amb el senyor Puig. No t'havia estafat 100.000 pessetes?

—Sí, però tot s'ha arranjat. Es casa amb la meva filla.

ENTRE MARE I FILLA

—Mamà—deia una nena de cinc anys—, mira'm quins aires tan distingits. Semblo la filla d'un duc.

—Qui t'ha dit això?

—El papà.

—Com ho sap?

UN QUE TORNA A NEIXER

—Aquesta setmana he vist la mort de ben aprop—deia un a un amic.

—Home, et felicitó per haver-ne escapat tots dos cops. Com et devies espantar.

—No, he vist morir un meu oncle i un meu nebot.

LA PIANISTA

Un home truca a un pis i demana la senyora.

—Sóc l'afinador, senyora. Vinc per a afinar el vostre piano.

—No us he pas demanat.

—Ja ho sé, senyora. Es el veí qui m'ha enviat a cercar.

ESPURNES

ELS INGENUS

Els infants, flors de la vida, són principalment atractívols perquè sempre es condueixen amb la més pura ingenuïtat essent aquesta, la més genuïna gràcia de l'adorable infantesa.

Però... per quin mal fat, les coses àdhuc les més boniques, han de tenir llur caire dolent?; així amb la ingenuïtat, quan és emprada sense discreció per les persones majors, de qualitat es converteix en defecte odiós...

Us aconsello sincerament que si veieu venir un ingenu grandassot, tombeu per la primera cantonada sense entaular-hi conversa. Ingenus, Ingenus (amb majúscula), i que me'n costeu de disgusts!; sempre m'han amargat afrosament l'existència aquests subjectes que tenen per norma dir les coses amb equivocada ingenuïtat, per tal de dir-nos veritats que no són altra cosa que feridores grolleries.

No us ha passat alguna volta que en plena Rambla l'empalagós ingenu us aturi per arreglar-vos la corbata?

—On vas, tan de pressa?

—Perdona; tinc tard—diem tement la pedregada.

—Quin llaç més mal girbat portes; sempre seràs descuidat. Jo te l'arreglaré.

—Tant se val; jo no miro prim...

Es inútil protestar; d'una grapada l'ingenu ens adreça la corbata tot deixant-nos el coll de piqué marcat amb dues esplèndides ditades... i continua l'inventari:

—Caram!, tu; duus vestit nou. De quin sastre et serveixes? Quan et costa? Em sembla que t'han enganyat.

—Home, a mi m'agrada—me'n vaig, que m'esperen a...

Impossible evadir-nos perquè l'home ens engrapa per la solapa, la palpa, la torsa, la inspecciona, i quan ens ha matxucat el vestit a pleret, se'n va tot dient-nos que ens troba molt enflaquits, que fem mala cara, i que segurament estem greument malalts...

No saben viure, no tenen discreció ni oportunitat, i parlen de les seves callositats amb gran detall... Si coneixeu quiscun ingenu que tingui mal de queixal, temeu per vosaltres, no per ell, doncs si el trobeu us agafarà un dit i se l'enforjarà a la boca, perquè constateu la geniva inflada... A mi m'ha passat, i vaig fugir desesperat a rentar-me les mans.

Es inútil voler corregir-los amb el subtil floret de la ironia, perquè la seva rudimentària psicologia fa ineficax l'estocada.

Sempre recordaré que un cop vaig tenir la debilitat d'anar a veure *Hamlet* en companyia d'un ingenu, i en lloc de parlar-me de la rossa Ofèlia, m'explicà amb fustellable ingenuïtat, tot el procés d'una gastralgia...!

Però, senyor! No comprenen els ingenus que a la humanitat no li interessa les seves durícies?

Per curar-se del seu defecte que els fa insociables, sols els caldria emprar la gran màxima de Plató:

"Coneix-te a tu mateix."

I si això els sembla massa filosòfic, tenen un altre remei molt més senzill:

Comprar-se un bon callicida, i callar.

JOAN BAGO.

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

EL BON CONSOL

—Consoli's, senyora Pepita! Al fi i al cap, a vostè, de marits, només se n'hi ha mort un. I si sabia els marits morts que jo he vist a la guerra!

LA COMPRESIO

El glossador ha tornat a viatjar. Sembla que s'hi aficiona, pobret! Sembla que s'estigui empeltant de maleta.

Aquesta vegada el glossador ha anat a Saragossa. Saragossa estava plena de catalans. Allí l'empresari Lluís Calvo, passejant-se pel Coso com si es passegés pel River-Lyde de Nova York; el gran Ferret, que cada dia és més gran i més bon noi, fent el madrileny; la Tana Lloró, model de gentilesa i simpatia...

El glossador a Saragossa, s'ha trobat amb el poeta Emili Carrère. El poeta Emili Carrère, amb les seves robes negres, el seu plastró, el seu barret, la seva capa, la seva faç pàl·lida d'home acostumat a la llum artificial, la seva veu apagada.

El poeta Carrère i el glossador, a Saragossa, passejant pels carrers deserts—el fred n'havia tret a la gent, tancant-los a casa—han parlat de Madrid, de Barcelona.

El poeta Carrère no ha estat mai a Barcelona, no coneix la ciutat més europea d'Espanya. Ara vindrà, dintre de poc, a estrenar una obra de teatre. —Diguem, ja que ens ve de pas, que ja era hora de què homes com el poeta Carrère es fessin lloc en el teatre, envaït avui pels Ramos Martín, els Pacheco, els Fernández del Villar i altres Fernández—. Però el poeta Carrère té una notícia viva i exacta de la vida espiritual de Catalunya. I li parla al glossador d'en Carner, que considera el poeta més senyor de Catalunya; d'en Josep Maria de Sagarra i els seus dramas, d'un gran valor en el moment actual del teatre català; dels escultors Clarà i Casanovas; del pintor Sunyer; de l'"Amichatis", amb qui l'uneix una gran amistat...

A Barcelona, entre certs elements estúpidament tancats, es creu que entre la gent de Madrid hi ha una marcada prevenció contra les coses de la nostra terra. I això és una fantasia de les més xinesques que coneixem. El glossador ha escrit aquestes ratlles, suggerides per una conversa amb el poeta Carrère, per a què l'odi deixi lloc a la comprensió.

Catalans, tant com vulguin. Però comprensius sempre.

VIRAI.

L L I B R E S

I

Sha escrit molt i s'escriurà més, a propòsit de les festes arreu celebrades, amb motiu de commemorar el suposat natalici del qui composà el "Quixot". Més que aniversari, enguany el que ha volgut fer-se ha estat dedicar un dia—poc, per cert—al Llibre. No deixa aquest fet d'ésser de transcendència; més a més si es té en compte l'abandó i poc acura en què molts tenim al Llibre i tot el que amb ell es relaciona i d'ell deriva.

Es, doncs, lògic i comprensible que molts aimants del Llibre, davant de la diversitat de caires i punts de vista que enclou el fet de dedicar un dia per a festejar-lo, exposem nostra opinió, per pobra i migrada que sia. El que passarà, és que, contra el que ens resa el prou molestat adagi de què "de la discussió en surt la llum", en aquest

cas, com en tants de semblants, a força d'articles no farem sinó embolicar i barrejar de manera que quan ens en adonem, el nombre d'idees, fórmules, projectes i estudis explanats, farà basarda.

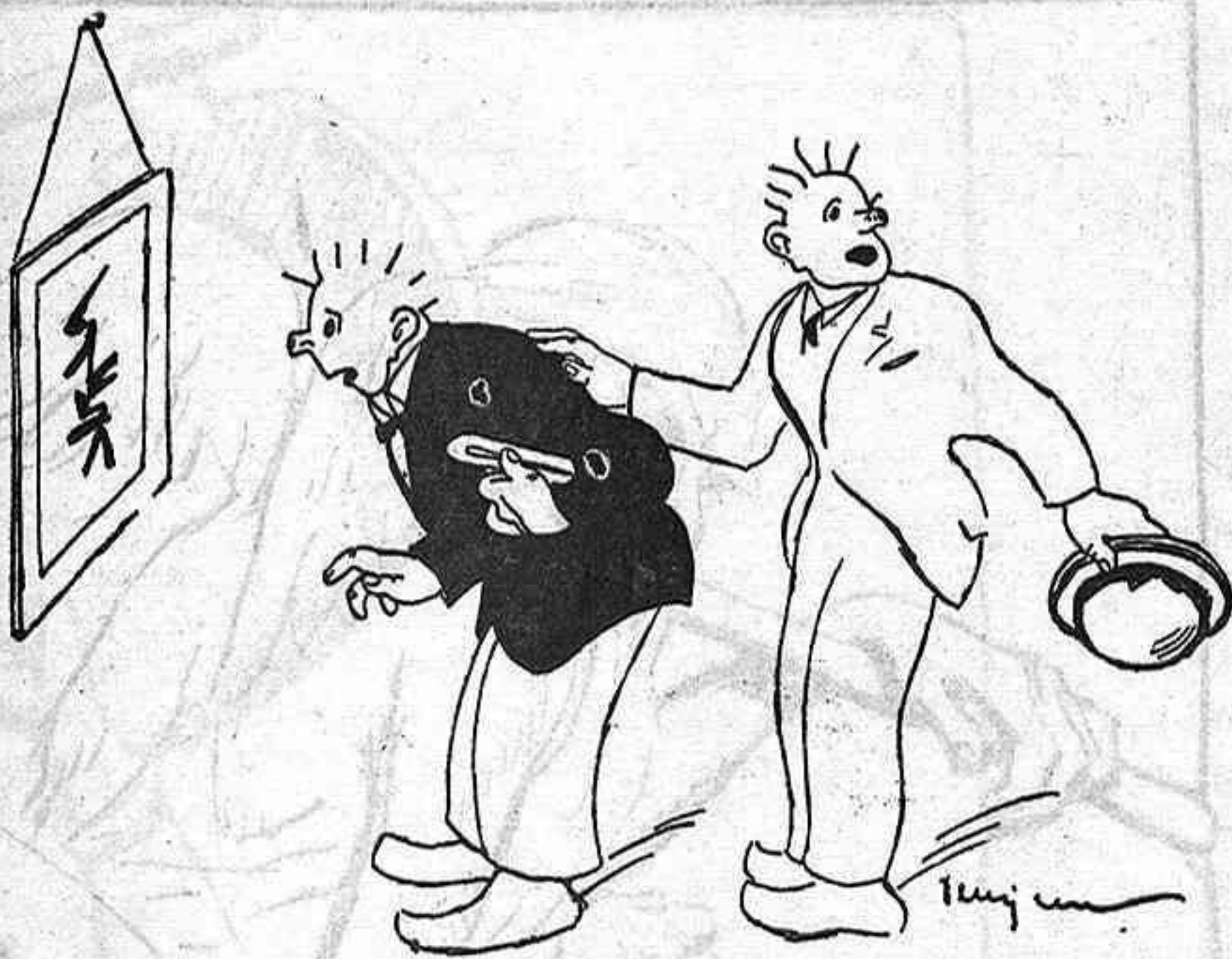
Bentost passats els dos o tres anys que seguiran al present, abundants en campanyes periodístiques més o menys impertinents i llargues sols els feble record farà que cada any, a l'arribar el 7 d'octubre pensem fer quelcom dedicat al Llibre. Llavors alguns, pocs, escriurem un article allusiu que, a més d'ésser inadequat, farà el ridícul. Quatre actes de compromís, amb tot el ritual d'una estudiada cerimònia, alguna arenga, festa als centres docents, dació de quantitats i llibres per a la formació i proveïment de biblioteques, obra aquesta que si bé és molt digna d'elogi, l'hauríem d'imitar tots, no serà feta sinó que per quatre cànids, persones de bona fe, de quina confiança s'abúsará; o bé per altres que destinaran aquestes quantitats o llibres a mires de propi profit, que els hi reportarà el reclam que la lleugera premsa farà de la seva liberalitat.

Probablement les llibreries no deixaran de continuar la tasca empresa enguany, de descomptar el 10 per 100 a les compres efectuades durant el DIA DEL LLIBRE; ara que també, com enguany, i a caça d'ignorants i desprevinguts, en lloc d'oferir-los-hi un noble i honrós sacrifici econòmic, hauran trobat en la "gaia festa" un bon mitjà per assossegat la seva set de cobdícies. Manera? Fàcil. El sistema és vulgar i senzill; no demostra ni la revelació de cap geni, ni el profit de cap estudi. Exposar i fer gran "propaganda per obres tan dubtoses com són la majoria de les que avui s'escriuen a Espanya i les males traduccions que envaeixen el "mercat intel·lectual", a més d'aquelles edicions que invendibles i saldades, reposesen ja d'anys omplint-se de pols als recons de soterranis i velles prestatgeries, fan que hom endevini el fabulós negoci que té el llibreter al vendre les traduccions que avui corren, les obres que aquí s'escriuen i aquelles altres que com les desferres són adquirides a lots.

Per embellir la festa del Llibre, hem de començar per prescindir dels llibreters. El que ven llibres no és més que un vulgar comerciant. Necessitem, sí, la cooperació de tothom: partint, però, de la base de què quan menys sigui desinteressada.

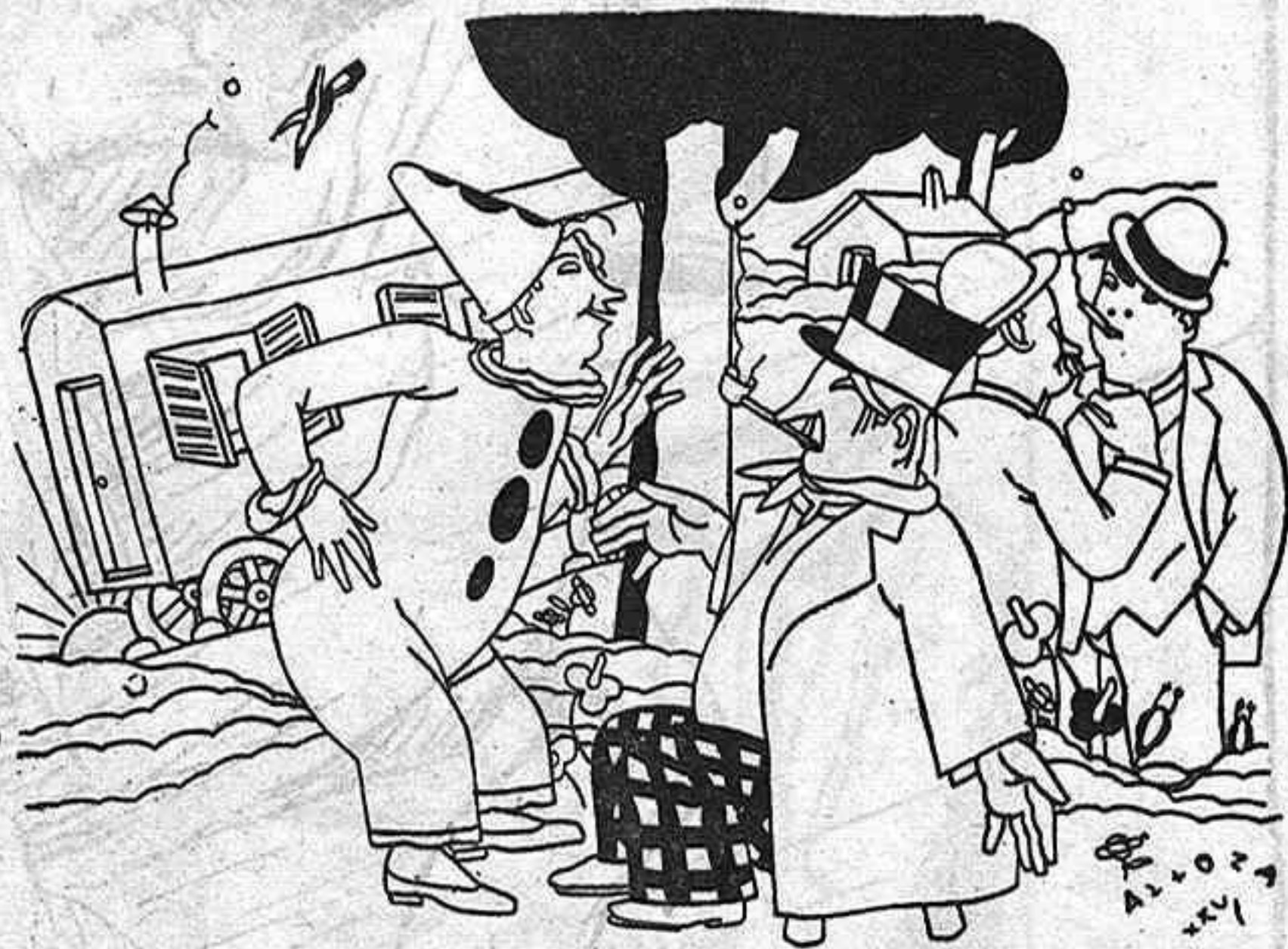
Hi haurà com enguany tants incansables i savis barons, que aixecant-se després de cantar el gall i abans de sortir el sol—cosa molt contra llur costum—tingui la humorada de passar el dia visitant Instituts, Collegis, Casals; Junes: de Comerç, de Medicina, de Farmàcia, d'Advocats, de Procuradors, de Notaris, de Capellans, de Censors, de Fabricants, d'Acadèmics, d'Acreeadors, de Regidors, d'Aranzels... Societats: Privades i Públiques; d'Esbarjo i Resistència; per l'Home i per la Dona; de Solters, Casats i Vidus. Hospitals i Economats, Asils i Cooperatives; Gremis, Sindicats i Penyes i demés centres de "aglomeración" amb la sola intenció de donar a tots i a cada un dels llocs esmentats una conferència amb taxis, basada amb diferents o "repetits" capítols del "Quixot" i no d'altra obra, passant així i amb presses totes les hores del dia, de la nit i matinada—molt habituals per ells, ja que la majoria solen ésser noctàmbuls—, acabant amb un concurs d'eloqüència, davant d'algun de quins campions, l'ídol més xerraire del difunt Congrés (que crec que per ara e. p. d.), quedaria eclipsat i espasmòdic al comprovar la tranquil·litat, frescor i bons aliments que es necessiten per a mantenir-se serè vint-i-quatre hores "garlant".

Repetim: en els pròxims anys n'hi haurà de sants d'a-

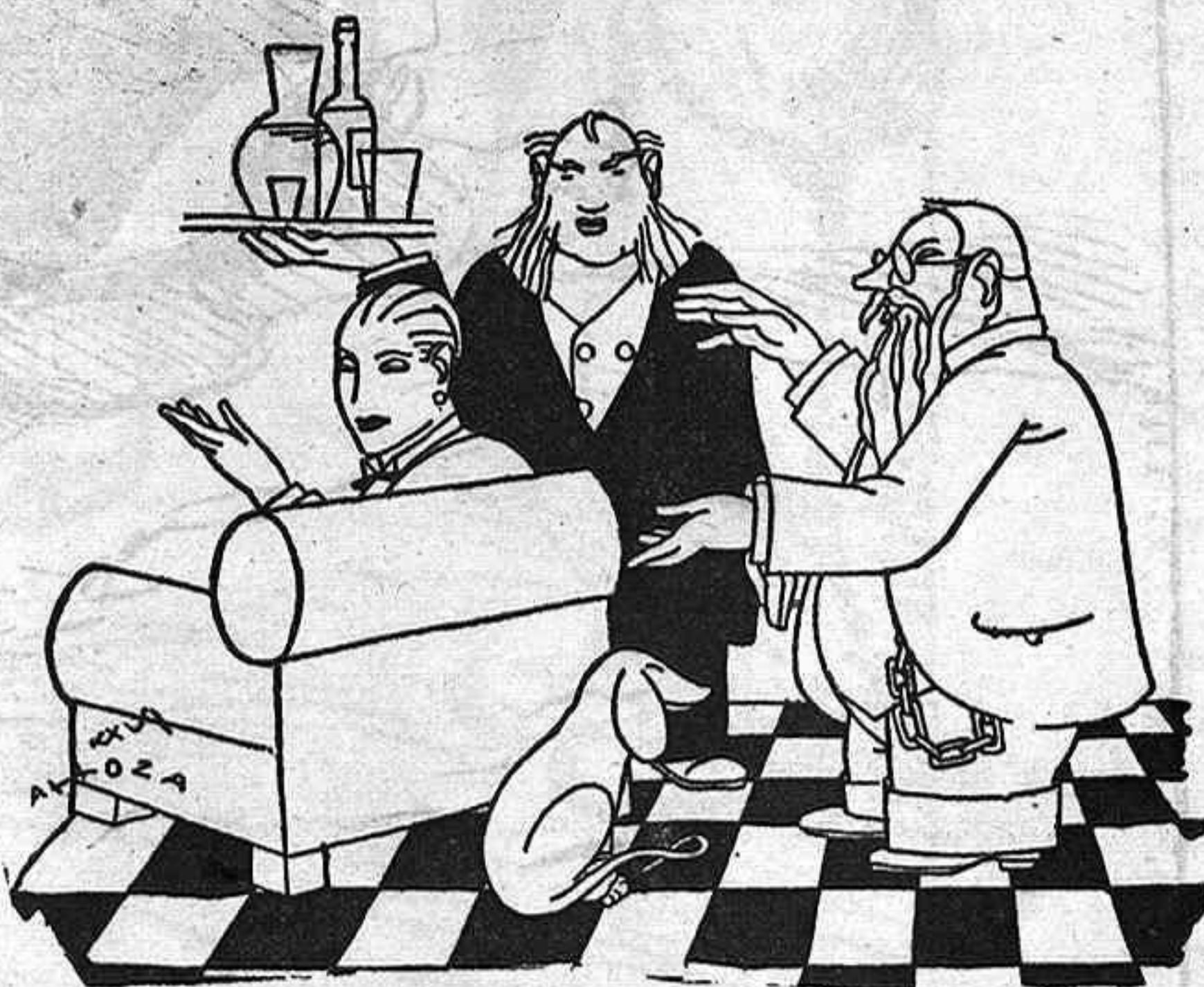
EXPOSICIO D'AVANTGUARDA

—Vols dir que, distretament, no ens hem ficat en una casa de boigs?

LA CRISI TEATRAL

—Feia molt temps que no havien vingut.
—Es que ara els "clowns" som molt sollicitats.

LA MODA DEL CABELL CURT

L'amic confonent a la dona amb l'home.—Hola, Joan! Què tal? I la teva senyora, com segueix?

questa pasta? Francament, creiem que sí. N'hi haurà més; molt més. Tothom creurà poder ésser conferenciant. I a manca d'altres llocs més honorables per ésser ja ocupats, no mancaran esperits sublims i nobles que trepitjaran la seva pròpia dignitat mirant sols amb bé de l'amor al Llibre, es rebaixaran a dirigir llur docta i afiligranada parla als cirabotes i pegots i, àdhuc, a manca de setis semblants, no mancarà qui ensalci les excel·lents qualitats de l'AMIC LLIBRE en aquells centres i cases quina reputació fa que es desconfii de la moralitat de llurs costums.

No altra que aquesta serà la futura festa del Llibre. S'ha dit que el Llibre ho és tot. I és veritat. El Llibre és més que nosaltres. És superior al mortal més pintat. Si algú "arriba", al Llibre ho deu. El Llibre, si és, s'ho deu a si mateix. Recordem que ningú ha escrit sense haver abans llegit.

No mereix, doncs, el Llibre, un millor homenatge?

JOAN BAS COLOMER

LA PERA

Des de què el senyor Ramon Nuelles s'havia instal·lat a la seva torreta del Guinardó, el seu més gran divertiment era cuidar-se del seu hortet i, sobretot, de la única perera que a l'hort hi havia. Al matí, al migdia, a la tarda, sempre que els seus quefers li permetien, el senyor Ramon anava al jardí i s'embaïllava davant d'aquella perera. No és que fos una perera magnífica, ni molt menys, era petita, de tronc prim, amb poques branques i poques fulles, i que en quant a fruit no es pot dir que en tingués molt, ja que aquest any sols tenia una pera, però quina formosa pera!, era gran, pesant, daurada amb un daurat d'or vell, que a mesura que anava madurant, s'anava fent més intens; era la pera més bonica que el senyor Ramon havia mai contemplat; mirant-se la pera semblava transportat a un món ideal, se la mirava i remirava per tots cantons, la sospesava, i, tot acaronent-la, li dirigia tendres paraules d'afecte.

Un migdia d'agost, a les acaballes del dinar, el senyor Ramon anuncià a la família la sensacional notícia: l'endemà, dia del sant del seu fill gran, per postres, es menjarien la pera; un bocí cada u, la tastarien tots, perquè el senyor Ramon volia que la tastés tothom.

L'endemà, abans de posar-se a taula, amb un plat a una mà i un ganivet a l'altra, el senyor Ramon anà al jardí i amb tota cura, com si fos un cirurgià que fes una delicada operació quirúrgica, el senyor Ramon tallà la pera, la posà al plat, i cuidant que no li caigués a terra, la posà al bufet. Dinaren tots cuita-corrents, com si tinguessin por de fer tard. Com que tot arriba en aquest món, també arribà el moment solemniàl dels postres, l'instant precís en què es menjarien "la pera". S'aixecà el senyor Ramon, posà la pera sobre la taula, agafà el ganivet, i en mig del més gran silenci que poguéu suposar, partí la pera. Un xiscle de fàstic feren tots, de la trentena de cucs que "viven" dins la pera. El més curt de tots tenia un pam.

JOAN ROCA

DESPRES DEL DIA DELS MORTS

Com cada any ha passat la diada dels morts, la festa que sembla hauria d'ésser la més sincera, la més veritable, i és al meu entendre la més falsa, la festa tot mentida. Com tota mena de festes, els que més la fan són els que menys la senten; aneu pel cementiri aquests dies, fa riure. Aquí, davant d'un ric panteó, hi veureu els hereus del difunt tots plorosos, amb cada gemec que fa tremolar la terra, mentre a mitja veu murmuren: "Deu anys més aviat t'havies d'haver mort". Aquí una viudeta jove tota mudada, ensenyant un bon començament de pitrera, està eixugant-se una llàgrima que no vol sortir davant la tomba del seu marit, el front del qual potser ja va guarnir abans de morir-se, i fent veure que resa "parenostres", està dient: "Quina sort el dia que et morires".

Però en moltes cases una mare està plorant el fill perdut en terres estrangeres, i una joveneta barreja petons i llàgrimes sobre el retrat del seu estimat, que és a l'Àfrica fa molt de temps, i no tornarà; però aquests éssers no esperen el 2 de novembre per plorar els seus amors, que tot l'any el ploreu.

I al fons d'una barraca, una altra mare, voltada dels seus fillets, traient-ho del pa de cada dia, fa un paquet amb quatre panellets i castanyes, per al seu espòs que és a presiri, per tenir un ideal, per aquell que és mort en vida, que és la més trista de les morts.

JOSEP ROSSELL

L'ENRIC LLUELLES A MADRID

Actualment es troba a Madrid el nostre amic i reputat autor Enric Lluelles. Ha anat a Madrid per assistir a l'estrena de la seva obra "La pols del camí", traduïda a l'espanyol pel notable Valentí de Pedro.

L'estrena al teatre "Lara" la primera actriu Carme Diaz el dia del seu benefici per a correspondre, estrenant l'obra d'un autor català, a les atencions rebudes del públic i la crítica barcelonina durant la seva actuació en la nostra ciutat.

Enric Lluelles creiem que és l'autor català de més vàlua dels autors joves dels nostres dies.

Prescindim de l'èxit sorollós de les seves obres "Marrionetes", "a vida no és nostra!" i "El preu de l'or".

Prescindim, també, de la noblesa amb què acostumen a ésser fetes aquestes obres de caire realista—perquè amb la capa del realisme ens han fet empassar més de quatre ximpleries—, i ens trobem amb en Lluelles veritat en "La pols del camí" i en l'obra que dintre poc estrenarà en l'"Apolo", i que no sabem ben bé si es dirà "L'obstacle".

En Lluelles creu que per "L'obstacle" podria cremar

ADAGI

El temps passa i la Joana balla.

tota la seva obra restant. Nosaltres també ho creiem, sense voler ni insinuar que les altres obres esmentades careixin d'una veritable valor humana.

Però el Lluelles veritat és en aquest últim caire i creiem que aquest serà el seu camí definitiu.

"La pols del camí" va ésser estrenada al teatre "Tallia", i no tingué l'èxit que es mereix. Ni tan sols tingué l'èxit de cap de les altres obres d'en Lluelles. Millor i més que millor. En aquesta obra en Lluelles ja presentà un cas moral despullat d'aquest argot realista de les altres obres. Ja és més tot ell, ja va més de cara a la llum sense passar per la semifosca de l'orgia de les cantonades immundes i típiques del districte quint. Ja planteja un cas d'humanitat general i no un cas d'humanitat de districte. Això ja és de gran dramaturg, d'home que aixeca les ales perquè troba petit el niu.

Ara estrena a Madrid. Nosaltres en tenim una gran alegria i sabem que l'eminent Carme Diaz és senyora de prou comprensió per a escollir una obra d'autor català.

En Lluelles és un home d'un talent grandios i d'un gust refinadíssim, i aquestes qualitats són acompanyades d'una simpatia i una bondat sense límits.

Amb aquest vagatge es pot conquistar el món.

LA PAULINA, CAMBRERA ORGULLOSA

Hauràs vist moltes vegades en el tronc d'un arbre, gravat rústicament un o altre nom? Jo crec que sí! Car el camí de la vida té molts noms, i els de les muntanyes molts arbres.

Assentat a l'ombra d'un pi centenari, m'estava jo esguardant els vinyars, quan un home dretament a mi venia. Arribat que fou, em suplicà que li deixés mirar l'arbre. Vareig separar-me. I amb ganivet d'afilada punxa, gravà més fonament un nom que ja hi havia. La curiositat féu presa en mi, i una història vulgar, senzilla i vasta em fou contada. Paulina! Nom quin record agre-dolç li era trist a l'evocar-lo. Pageseta sapada, senyors que passaren l'estiu... i de cambrera a ciutat se l'emportaren...

Retorn al poble al temps de la calitja, duent un orgull que desconcertava. Tant fer-se amb rics se li assecà l'ànima. I ell, que en les tardes estivals, quan es fonia el sol a muntanya, juraments feia sacramentals sota aquell pi paternal, ara hi anava a recordar el temps passat, tot ensorrant en el tronc de l'arbre aquella fulla, bo i pensant que era a ella destinada. I així gosava. Pensava que el dolor de la vida no és etern, però quan més temps passava, sentia germinar en el seu pit un odi estrany. Desitjava marxar a ciutat, i quan deia això, els ulls li guspirejaven.

La tarda finia pausada, quietament, mes jo crec que en aquell instant la tragèdia en un cor laborava.

RAMON SAGARRA LLEO

D'ULTRATOMBA

(Instantània)

Les albes portes obria
Sant Pere de bat a bat,
per donà entrada al nou hoste:

—Hola, "Janet"!

—Hola, Pau;
tu per aquí, tan jove encara?

—Ja ho veieu, a cinquanta anys
m'he cansat d'anar per terra
i he vingut aquí volant.

—I què tal, els d'allà a Roda?

—Per ara, bons i xalats;
qui té pa fa moltes sopes,
i qui no en té, es mor de fam.

—I les feines?

—Van per portes.

—Els negocis?

—Encallats.

—La política?

—Un "sainete"

fastigós i xavacà,
en què el diner representa
el paper més principal.

Tot són ponts i carreteres,
discursos, bombos i farts,
mercè a lo qual s'entronitzen
més de quatre cap cigrany.

—La justícia?

—Ben perduda.

—La conseqüència?

—A cà'n Taps;
avui són blancs, demà negres.

—I el poble?

—Desenganyat.

—Doncs, diguis, "Jan", que tot marxa
el mateix, si fa o no fa,
que quan jo, xacrat i pobre
vaig fugir d'aquells varals?

—Exactament; que no hi manca
ni un punt ni una coma, "Jan".

—Doncs, girem full, amic Pau;
anem a veure als companys
que com tu i jo a la història
ja han posat el punt final
i allunyats de la comèdia
que es representa "allà baix",
"visquem en pau la mort santa,
que a rics i pobres fa iguals!

† J. BAUCELLS PRAT

FUTBOL

El "Barcelona" va voler fer el "maco" amb la "Reial Societat", de Sant Sebastià, i només se'n va poguer sortir a mitges.

El primer dia la cosa va anar com una seda; tot anava a "pedir de boca"—que es diu—perquè els "goals" anaven venint tal com ells volien i feien els malabarts, no direm que ells volien, però els que els altres els permetien de fer.

En canvi el segon dia, com és natural, ja varen agafar més pretensions, i ells que sí, qu veient-se uns "trufos", varen dir-se que no hi feia res de presentar un equip que no tingués gaire empenta; la seva ombra únicament n'hi havia ben bé prou per a fer ajupir el seu contrincant.

I tal dit tal fet; se la varen carregar, no direm de valent, però el suficient per a carregar-se-la, que ja és alguna cosa.

Què hi farem! Els fums sempre són dolents.

L'"Europa" va anar a Manresa, i contra la costum d'aquest club, va anar-hi molt refiat i, és clar, el "Manresa" li va pegar una palissa que el va deixar tonto.

Experiències que s'agafen en la vida futbolística.

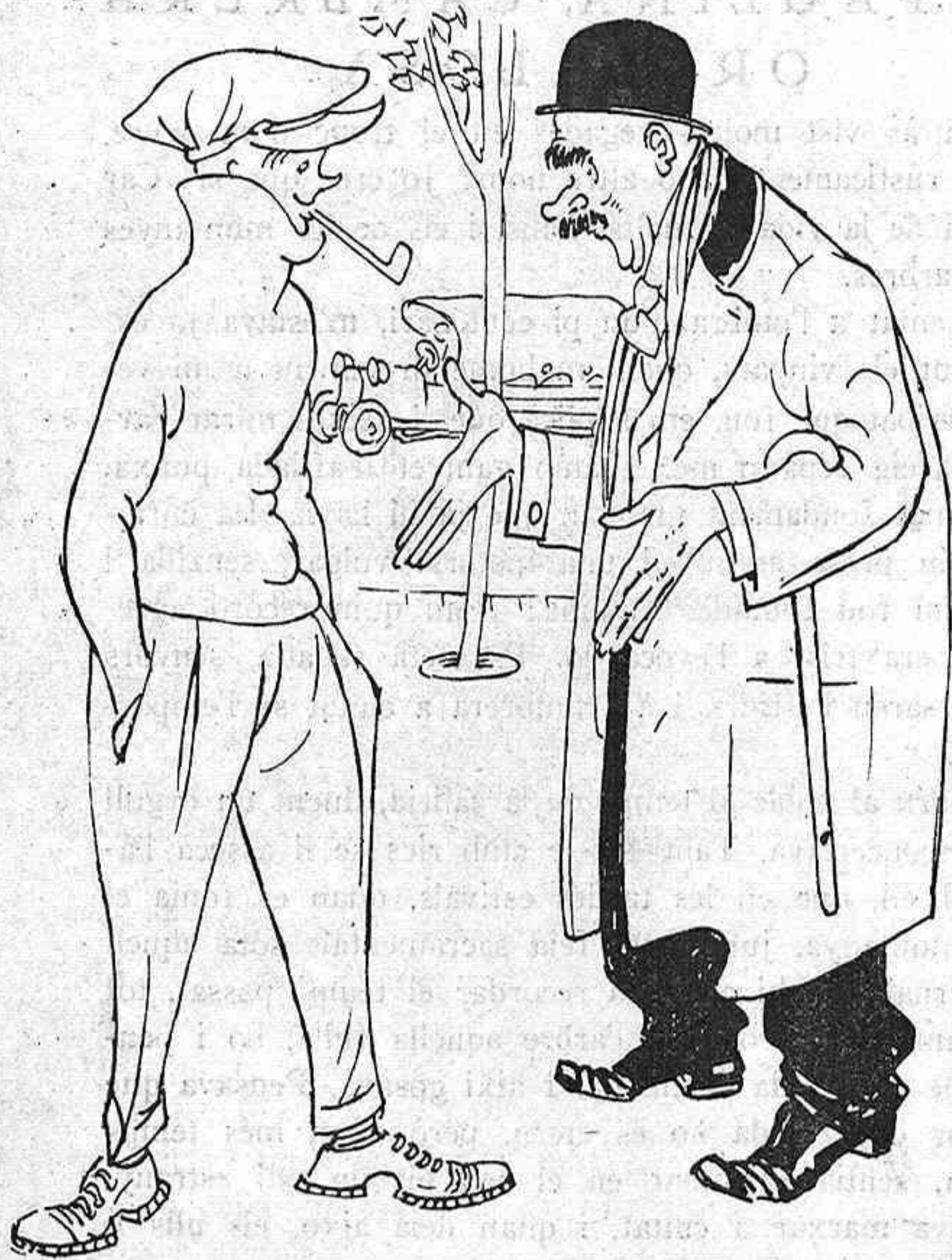
Ara, per a demà passat, ja es prepara altra vegada el Campionat, i pels partits que es jugaran hom pot imaginar-se coses grosses.

Ja ho veurem!

ATLETISME

Encara dura la gresca; no us heu enterat del rebombori que s'ha creat entre dimissions, actitud federativa i Confederació Espanyola? Doncs, mireu que n'hi ha per a sucari-hi els dits.

Els uns acusen als altres d'haver encobert el professionalisme en el traspàs de Club d'alguns corredors, i cabalment del milloret que corre per ací (que seria molta casualitat que tots alhora haguessin agafat simpatia pel mateix club sense unes enraonades "explicacions") i els altres diuen que no hi

LA GIMNASTICA I LES CARTERES

—I vostè, doncs, per amagrir-se, quin exercici fa?

—Pujo i baixo del tramvia set o vuit vegades diàries.

ha de què, i com que aquests tenen la paella pel mànec, fan el que poden per a apagar i venjar l'actitud protestatària d'aquells. I d'aquí les dimissions d'individus de la Federació que no volen ésser còmplices d'una cosa tan repugnant dintre l'atletisme, i d'aquí també les protestes d'alguns clubs (bastants) a la Confederació Espanyola en vista l'assemblea general.

Com acabarà, no ho sabem; la única cosa que sabem és que el Grup de clubs protestataris vetllant pel bon nom del 'atletisme no cedirà pas i el soroll persistirà mentre persisteixi l'encobriment del professionalisme.

Així sigui!!!

TEIXI

NOVEDADES

Amb "Marçal Prior" en Josep Maria de Sagarra ha volgut fer un poema dramàtic d'alta volada. Ho ha aconseguit en part: els actes primer, tercer i quint, són admirables d'acció i de versificació. El segon i el quart li "ballen" un xic, queden difusos i trencats. No vol dir això que siguin francament dolents. No, en Sagarra no pot fer una cosa francament dolenta. Un pobre infeliç que es dedica a la crítica teatral en un

diari del matí i es creu un Sainte Beuve o poc menys, trobava semblances entre uns diàlegs del segon acte de "Marçal Prior" i uns altres diàlegs de "Los intereses creados", obra que, abans de Benavente, havia escrit Molière. Que Déu li conservi la vista a l'infeliç alludit.

"Marçal Prior" potser no és una obra lograda, però és, sens dubte, una obra d'una valor molt considerable i digna de veure's i aplaudir-se, ja que no tot el que es representa en el nostre teatre té la força i la poesia d'aquest poema d'en Sagarra. La imprecació del marit a l'amant i l'oració final, són coses definitives, de gran poeta.

En Borràs, malgrat trobar-se malament, va estar valent i arrogant com sempre. En Montero molt correcte i aplomat. Molt bé en Samsó, en Cabré, en Parreño, en Teixidó, en Martí, en Ferrándiz i tots els demés quals noms sentim sincerament no recordar. De les senyores cal citar la Morera, la Baró, la Xatart, la Fornés, la Roca, etc.

L'obra ben vestida i presentada. El decorat de l'Alarma i Batlle i Amigó, magnífic de debò. Molt bé també el d'en Vilumara.

GOYA

En aquest teatre s'ha estrenat una comèdia que es titula "Todo tu amor, o si no es verdad debiera serlo". Aquesta comèdia és original de Felip Sassone i és obra de gran originalitat. Ha obtingut un èxit. Ens en alegrem, perquè sempre està bé que l'èxit vagi als homes inquietos que saben renovar-se.

L'AFICIONAT A LA BOXA

—Ep, noia, que això és un cop antireglamentari!

ELDORADO

Primer de tot diguem que en Martínez Valls, l'afortunat autor de "Cançó d'amor i de guerra", ha obtingut un nou triomf amb "El perdón del rey". La nit de l'estrena el públic féu repetir tots els números de la partitura, algun dels quals aviat serà popular. Hi ha un "fox-trot" que és una preciositat de ritme i de melodia. En Martínez Valls, com tots els músics de talent, sense claudicacions ni concessions, s'ha posat en primera fila. La partitura d'"El perdón del rey" acusa en ell a un gran músic, ric en recursos i efectes de bona llei. Tant la línia melòdica com la instrumental de la nova partitura estan fetes de mà mestra.

El llibre, de l'Antoni Asenjo i l'Angel Torres de l'Alamo, és del més discret que hem vist en el gènere. Té interès, gràcia i amenitat.

Molt bé la interpretació per part d'en Caballé, que cada dia està més bé de facultats, i en Segura, i de les senyores Saus Alarcón.

El decorat d'en Morales molt vistós i entonat.

POLIORAMA

"La Venus de fuego" és una comèdia italiana molt graciosa i ben tramada, que han traduït amb força correcció els senyors Lepina i Tedeschi.

VICTORIA

"El tango de la cocaïna" és un acte de "guignol" de

l'"Amichatis", al que ha posat una música àgil i agradable el mestre Viladomat.

L'obra obtingué un èxit.

COMICO

"Joy-Joy", la gran revista, segueix el seu camí triomfal. Cada dia hi va més gent. Cada dia agrada més.

MUSIQUERIES**Palau de la Música Catalana**

En els darrers concerts donats per l'Orquestra Pau Casals s'estrenà una simfonia del mestre Pahissa que obtingué gros èxit. Veritablement, en Pahissa és un músic de primera fila, un gran músic digne de tots els elogis. I de l'Orquestra Pau Casals, una de les més completes que hem sentit, ídem d'ídem.

PER A ACABAR

En alguns teatres, com cada any, ha aparegut el pobre "Don Juan Tenorio". Cada dia està més encatronat, més momificat. Ja, ni fa riure.

BOB

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

"Memòries d'un llit de matrimoni", novella per Lluís Capdevila. ("Edicions La Sirena.")

Fa algunes setmanes, donàvem compte de l'aparició d'aquesta nova obra del nostre company; llavors dèiem que parlariem amb més detenció de l'obra.

"Memòries d'un llit de matrimoni" és una obra harmònica en la producció d'en Capdevila; és, sens dubte, la seva millor obra catalana.

En Capdevila agafa com a pretext les memòries del llit de matrimoni, per a satiritzar valentment, durament, clarament, tota, absolutament tota, la societat. "Memòries d'un llit de matrimoni" és, segurament, el pamflet més complet que s'ha escrit en català.

La sàtira principal de l'obra és contra la dona, la qual és tractada amb la duresa més despietada; Capdevila, doncs, és fidel al pensament general que plana en tota la seva producció novellística. Però els primers capítols estan dedicats a la sàtira, a la fuetada, contra tot l'existent. No hi ha res vulnerable a la nostra societat que en Capdevila no li hagi reservat uns paràgrafs de l'obra. I el to valent—model de valentia—i clar que empra és una qualitat ben rara i lloable. Per les "Memòries d'un llit de matrimoni" hi desfilen, com en un film, tots els vicis humans, els enganys del progrés, la perversitat dels homes, la seva hipocresia, la seva grisor, la seva pedanteria, la cursileria dels senyors burgesos i dels ridículs estiuejants, la repugnància de la prostitució, l'avorriment de les grans festes, el perill de les dones de pardalets al cap, la comicitat de la bohèmia, la baixesa de les professions, etc.

Tot sovint, en aquesta primera part de l'obra, en Capdevila té les seves pulles per a les dones. La segona part, com hem dit, és la més desinvolta fuetada contra elles. Una dolça parella, tot amor, viu feliça fins que ell passa una crisi econòmica i llavors ella es lliura a l'adulteri, i l'adulteri ve després de la maternitat; la dona, per fi, fuig, abandonant l'amat i el fill. L'argument, doncs, és per a deixar ben mal parada a la dona; però les paraules que usa són encara molt més dures. En Capdevila, que en tota l'obra insisteix sempre en els punts principals del pamflet, raona cada baixesa femenina que des-

LA TIRANIA DE LA MODA

—Ha sortit un nou ball que supleix el "charleston".

—Ara és qüestió de què en surti un altre que supleixi a aquest nou.

LES PLUGES

—Vinc de Londres, i, noi, és un fàstic: sempre plou.

—Més fàstic és aquí que plou fang!

criu; així, quan ella demana un impossible degut al seu embarç i ell no li feia comprendre que era impossible, afegeix: "De totes maneres és difícil fer comprendre això a una dona. La dona—malgrat la seva delicadesa, la seva aparent debilitat física—, és un ésser per al que la paraula "impossible" no existeix ni té, cas d'existir, cap sentit. La dona és un ésser instintiu i insurrecte, que ha fet sempre el que ha volgut, per extraordinari que fos el que volia. D'aquesta manera, Joana d'Arc, la humil pastora de Domremy, nascuda per a governar ovelles, es féu santa. D'aquesta manera també Maria Antonieta d'Austria, nascuda per a governar França, es féu guillotinar de la manera més estúpida del món." Així, quan explica com ella es desesperava davant del somriure d'ell, excitat per les seves paraules, afegeix: "I és que les dones, que han fet del somriure i de la burla una de les seves armes més cruels, no perdonen el somriure en l'home, que és la seva víctima. No comprenen que així com en elles el somriure significa dolenteria, engany, burla innoble, significa en l'home pietat, comprensió, indulgència."

Però tota la sàtira, totes les "Memòries d'un llit de matrimoni", està escrit amb un alt fi moral. Lluís Capdevila, sempre realista i cru en la forma, és sempre un moralista en el

fons, per bé que algú massa habituat a aquesta societat existent, de la qual Capdevila, blasma, hagi confós la moralitat amb el delicte.

En resum, "Memòries d'un llit de matrimoni" és una obra excellent, de les millors de l'autor. La literatura catalana se'n pot enorgullir.

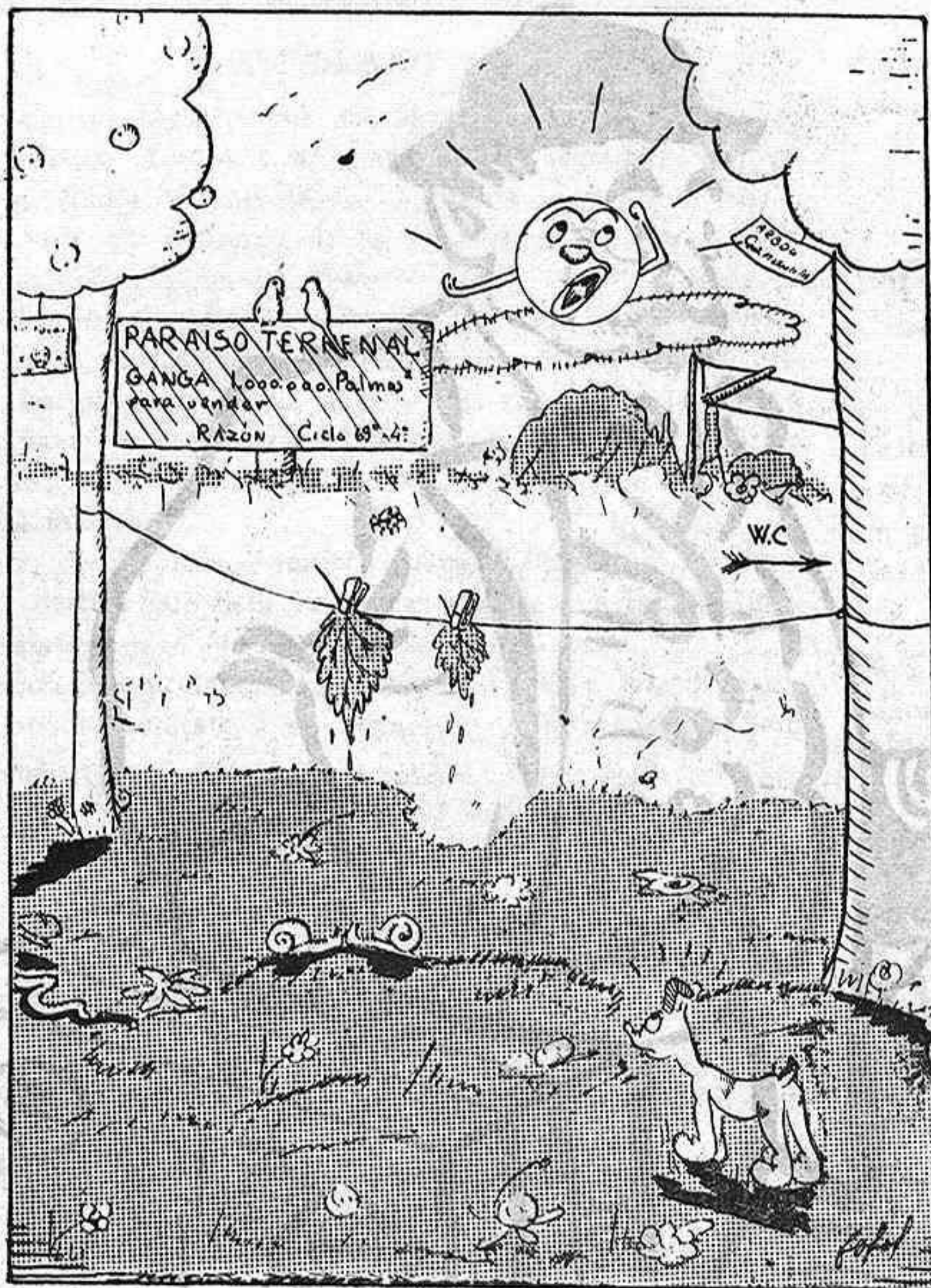
"L'èxit en els negocis", per Alvar de l'Helguera. "Editorial Cultura". Barcelona.

Formant un volum d'unes 220 planes, acuradament presentat, el professor mercantil i ex catedràtic Alvar de l'Helguera acaba de publicar, sota aqueix títol, una nova obra per a homes de negocis.

Es un exten recull dels principis que deu tenir en compte tot bon comerciant i de les lleis que regeixen el destí dels negocis.

Sense ésser mera literatura de la dita estimulants, està escrita amb estil suggestiu, planer i simpàtic.

Analitza tota la gama de l'activitat mercantil; des del treball personal del petit representant, a la complexa organització dels grans magatzems; del petit dependent de comerç a la gestió directora d'una empresa fabril. A l'examen d'una causa i

HIGIENE PARADISIACA

Adam i Eva han estès la seva roba al sol.

els seus efectes, hi afegeix el consell i l'exemple. No hi manca el més lleu detall ni la més petita observació.

"Très parisien"

Hem rebut el número corresponent al mes d'octubre de la gran revista de modes de París "Très Parisien", que amb tant de gust i encert dirigeix Mlle. G. P. Goumard. La seva elegància, els seus models magníficament dibuixats, la seva exquisidesa, fan que "Très Parisien" sigui la millor revista francesa de modes.

ALPHA.

S'ha celebrat el Dia de l'Estalvi.

I s'ha celebrat a l'Ajuntament!

Hem vist actes humoristes, però tan grossos, no!

Després diran que el nostre no és un país de bromistes!

Arreu es fa una campanya per l'amnistia dels presos polítics i socials.

Heus ací una noble creuada: demanar la llibertat dels presos, dels que sofreixen.

Ens adherim coralment a la campanya.

El Govern insisteix en aplicar de seguida el nou pla del

Batxillerat; no ha escoltat les raonades queixes que l'enrenou que el nou pla duu.

Estudiar el Batxillerat a Espanya, ara, és, ficar-se en un greu laberint.

Ha mort el famós prestigitor Houdine.

I no ha sabut fer jocs de mans amb la mort?

Mussolini ha estat víctima d'un altre atemptat. I també n'ha sortit illès, aquest cop, gràcies a haver topat la bala amb una medalla.

Al cap d'un minut, l'agressor era mort pel públic feixista que voltava el "Duce".

Hem passat el Dia dels Morts.

Mitja ciutat ha anat als cementiris a dur flors als seus familiars o amics enterrats. I com cada any, la gent hi ha anat alegrement, com si es tractés d'una festa. Què ho fa que els catalans convertim en festa tot i sabem mirar-nos les coses, per serioses que siguin, sempre alegrement?

La Comissió Municipal de Cultura desapareixerà. Actualment els seus funcionaris no fan res, i aviat seran canviats de lloc.

Diuen que l'Ajuntament ha acordat treure els tapissos barrats que hi han al Saló de Cent.

Hem tingut una gran processó a Crist-Rei; diuen que era per a guanyar el jubileu.

Els capellans, de tant en tant, necessiten espectacles forts per a treure's l'enyorança del teatre.

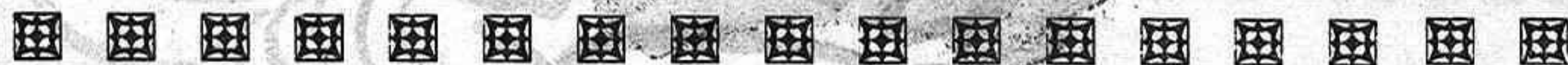
En Santiago Rusiñol, el nostre "Tiagu", ja està bé. La seva malaltia no ha passat, com suposàvem, d'una cosa lleu. Fa alguns dies, ja, que en Rusiñol porta la seva vida habitual. Comuniquem gustosament la bona nova als lectors.

F. G.: Passa a fer cua.—R. C. F.: Creiem que no val la pena d'escriure pensaments si no es diuen coses que s'acostin a genials.—J. R.: El vostre article ja és a les caixes.—J. B. C.: Bé, el vostre article. Es publicarà aviat.—P. C.: No cal pas que us diguem que estem orgullosos i molt satisfets amb un article d'un home d'una tal solvència literària com la vostra. Contentíssims i agraits de poguer-ho publicar.—T. D. Roca: Al sonet no hi trobem gaire gràcia.—J. d'A.: No, el vostre "Pobre home..." és per infants.—L. C. i X.: Aprofitem "Tribut al mar".—S. M., de S.: No recordem bé si fóreu vós mateix o bé un altre col·laborador, però el cert és que deu fer cosa d'un any que vàrem publicar una prosa d'un tema exacte i d'un títol exacte al vostre.—Xorca de Tordera: Aquest cop, amic, us heu equivocat; no hi trobem gràcia, què voleu fer-hi?—Bagiquet: Voleu creure'ns? Deixeu pels filòlegs això de la filologia.—J. R.: Rebudes les vostres dues proses. Bé, ho aprofitarem.—A. B. N.: Ni els rucs ni la vostra flor regina d'olor i de bellesa, ens convencen; millor, hem tingut un "desencant".—R. S.: No dieu que la vostra amor se us ha endut el cor?; com voleu escriure sense cor?

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

SE HA PUESTO A LA VENTA EL POPULAR LIBRO

El Año en la Mano

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para

1 9 2 7

Año XX de su publicación

EL AÑO EN LA MANO

es el resumen más interesante y ameno de todos los
acontecimientos del año.

El que adquiera

EL AÑO EN LA MANO

poseerá un caudal de conocimientos.

El que compre

EL AÑO EN LA MANO

tendrá una participación gratis en el próximo
sorteo de Navidad.

DE VENTA EN TODAS LAS LIBRERÍAS Y KIOSCOS AL PRECIO DE
Ptas. 1'50 a la rústica : Ptas. 2'00 encuadernado

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, además, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL POBRE TENORIO

— M'hauré d'anar a vendre aquests trastos a casa el drapaire, perquè ja no faig goig a ningú.